

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
John Dagobert
Landskapsarkitekt

Enligt sändlista

Förordnande om strandskydd i Stenungsunds kommun

Innehåll

Beslut
Redogörelse för ärendet
Inkomna yttranden
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Kungörelse
Hur man överklagar
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Kartor med läsanvisning
Bilaga 2. Sändlista
Bilaga 3. Redogörelse för samråd
Bilaga 4. Besvärshänvisning, blankett O4

Beslut

A. Beslut om utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen förordnar enligt 7 kap. 14 § miljöbalken (1998:808), att den kust samt de sjöar och vattendrag som anges nedan omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Utvidgat strandskyddsområde 100-300 meter Kuststräckan

Utvidgat strandskyddsområde 100-200 meter

Angersjön	Hästevatten L	Mörtevatten (Ö om
Anråse å (nedströms	Hästevatten St	St Bjurevatten)
golfbanan)	Högevatten	Ornevatten
Bjurevatten L	Koltjärnen	Rödvatten (Ö om
Bjurevatten St	Kroksjön (i NR	Lysevatten)
Bråvatten	Svartedalens	Rörsjön
Djupedalssjön	vildmarksområde)	Småvatten
Djupevatten	Kråkevatten	Svartsjön (S om L
Flesevatten	Kvarnsjön (N om	Bjurevatten)
Gaffeln	Långevatten)	Svärtevatten
Gårdsjön	Kvarnsjön (S om	Trollsåsvattnet
Hinnevatten	Gårdsjön)	Valevattnet
Holmevatten L (SO	Lillevatten	Ålevatten (vid
om Lillevatten)	Lommersjön	Håltesjön)
Holmevatten St (vid	Lysevatten	Ålevatten (vid
Ranebo naturskogs	Långevatten (V om	Ranebo naturskogs
NR)	St Bjurevatten)	NR)
Holmevatten St (vid	Långevatten Nd	Örevatten (NO om
NR Svartedalens	Munkevatten	St Bjurevatten)
vildmarksområde)	Måkevatten	Örevatten St
Hållsdammen	Måkevattnet L	(S om L
Håltesjön	Måkevattnet St	Bjurevatten)
Hällungen St	Mörtevatten (SO om	
Härsvatten	Ucklum)	

I vissa områden har anpassning av strandskyddets utbredning gjorts. Strandskyddsgränsen har då anpassats så att den istället för att gå ända ut till 300 eller 200 meter från stranden följer vägar, järnvägar, befintlig bebyggelse m.m. inom 100-300 respektive 100-200 meter från strandlinjen. Dessa *anpassade strandskyddsgränser* gäller som beslutsgräns för det utvidgade strandskyddsområdet med redovisad utsträckning i kartbilagorna 1.1-1.28. Anpassningar har gjorts inom kuststräckan samt för Anråse å, Håltesjön, Kvarnsjön (S om Gårdsjön), Lillevatten, Lysevatten, Nedre Långevatten, Stora Bjurevatten, Valevattnet och Ålevatten (vid Håltesjön). Se också i texten under rubriken *Länsstyrelsens bedömning* för respektive område.

B. Beslut generellt strandskydd

Länsstyrelsen förordnar att anpassade strandskyddsgränser enligt bifogade kartor ska gälla inom det generella strandskyddet. Beslutet medför både minskningar och utökningar av det skyddade området jämfört med tidigare enligt kartor i bilaga 1.1-1.28.

I de områden strandskyddet nu utökas genom detta beslut upphävs Länsstyrelsens tidigare beslut från den 24 juni 1999 om strandskyddsområden i Stenungsunds kommun. Detta avser de områden inom 100 meter från strandlinjen där strandskyddet enligt tidigare beslut upphävts. Strandskydd återinträder intill den beslutsgräns som anges i detta beslut, upp till 100 meter från strandlinjen.

Länsstyrelsen upphäver vissa delar av det generella strandskyddsområdet, där strandskyddet har förlorat sin betydelse på grund av befintliga exploateringar, enligt kartor i bilaga 1.1-1.28 med stöd av 7 kap. 18 § p. 1 miljöbalken.

C. Beslutets giltighet

Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.

Redogörelse för ärendet

I Sverige gäller strandskydd vid samtliga stränder vid havet, insjöar och vattendrag. Strandskyddet omfattar land och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Länsstyrelsen kan i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområden eller för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har tidigare reglerat strandskyddet i länet genom särskilda beslut, ett per kommun för bohuskommunerna. För Stenungsunds kommun fattades detta beslut den 24 juni 1999. Beslutet innebar bl.a. att utbredningen av strandskyddet framgår av till besluten bifogade kartor. Enligt gränsdragningen på kartorna varierar strandskyddet med mellan 0-300 meter. För vissa områden innebar beslutet en inskränkning och för andra områden en utvidgning av strandskyddet.

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsregler i kraft som bl.a. innebär att efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen. Detta innebär att de av Länsstyrelsen tidigare fattade besluten inte längre gäller i de delar som avser utvidgat strandskydd.

Mot bakgrund av de nya strandskyddsreglerna har Länsstyrelsen gjort en översyn över kommunens strandskydd och den 1 december 2014 fattat ett nytt beslut om bl.a. utvidgat strandskydd inom Stenungsunds kommun. Beslutet överklagades till regeringen som i beslut den 11 februari 2016 beslöt att upphäva Länsstyrelsens beslut och återförvisa ärendet till Länsstyrelsen för förnyad behandling då Länsstyrelsen inte fullgjort kraven på delgivning enligt delgivningslagen.

Länsstyrelsen fattade den 10 mars 2016 beslut om tillfälligt förordnande om utvidgat strandskydd i Stenungsunds kommun. Detta tillfälliga förordnande gäller fram till och med den 9 september 2016.

Länsstyrelsen tog även om processen med remiss och kungörelse av ärendet. Förslag till slutligt beslut i ärendet sändes på remiss och kungjordes genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Göteborgs-Posten och Lokaltidningen Stenungsund under vecka 11 år 2016. Av annonsen framgick att förslag till slutligt beslut fanns tillgängligt på Länsstyrelsens hemsida, på Länsstyrelsens kontor samt på kommunkontoret. Tid för att inkomma med eventuella yttranden eller synpunkter på förslaget till slutligt beslut angavs till den 29 april 2016.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över slutligt förslag till beslut om strandskydd i Stenungsunds kommun då det var på remiss under våren 2016. En sammanställning av alla yttranden som inkom vid denna remiss och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 3.

Allianspartierna i Stenungsunds kommun anför att det generella strandskyddet är fullt tillräckligt för att säkerställa strandskyddets syften. I övrigt önskar kommunen att dagens strandskyddsgräns behålls Vid Stora Höga skol- och idrottsområde, vid Kolhättan samt vid Jordhammars växtkraft och ridhus, för att möjliggöra utveckling av områdena. Kommunen har vidare anförut att tidigare sammanhängande strandskydd kring insjöar som ligger nära varandra bör behållas.

Bohusläns museum upplever att det saknas ett kulturmiljöperspektiv i genomgången av områden där strandskyddet föreslås utökas. I många fall finns en nära koppling mellan kulturmiljövård, naturvård och friluftsliv.

Flera organisationer och markägare anser att samrådet är otillräckligt och att kungörelsedelgivning inte kan användas i det här fallet. Förslagen innebär vidare ett alltför stort ingrepp i äganderätten och strider mot proportionalitetsprincipen. Det är lagstridigt att ersättning inte utgår till markägarna.

Flera organisationer och markägare anser också att 100 meter strandskydd är tillräckligt. Man påpekar att skärpningen av kravet att få utvidga strandskyddet istället borde medföra en minskning av strandskyddet. Utvidgningarna är alltför generella och underlaget är otillräckligt. I vissa fall ingår mark som inte är skyddsvärd, exempelvis hamnområden och befintliga bostadstomter, i strandskyddet.

Flera organisationer och markägare anför att förslagen saknar landsbygdsperspektiv. Den nya strandskyddslagen syftade till att stärka strandskyddet i områden med högt exploateringsstryck, och sänka skyddet i andra områden. LRF anser vidare att jordbruksverksamhet är viktigt för att hålla markerna öppna och att Länsstyrelsen inte får göra en alltför strikt tolkning av vad som klassas som näringsverksamhet i undantagen för areella näringar. Flera markägare menar vidare att strandskydd krånglar till eller till och med omöjliggör brukandet av marken. Även om det finns undantag för dem som bedriver jordbruk som näringsverksamhet, så omfattas inte alla av dessa undantag. Att markerna hålls öppna genom djurhållning och jordbruk är en förutsättning för att markerna ska upplevas som attraktiva för allmänheten och för att vissa växter och djur ska kunna leva där.

Flera organisationer och markägare anför att förslaget om utvidgat strandskydd är hämmande för utvecklingen. Kustrelaterade verksamheter och besöksnäring måste få utvecklas.

Flera markägare anser att deras fastigheter/bostadstomter ska undantas från strandskydd eftersom de redan är bebyggda och hemfridszon gäller.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen. Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap. 13-14 §§ miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att upphäva strandskyddet i ett område om det är uppenbart att området saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften (7 kap. 18 p 1 § miljöbalken).

Länsstyrelsen får i det enskilda fallet också besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap. 14 § miljöbalken).

Av förarbeten till de nya strandskyddsreglerna som trädde i kraft den 1 juli 2009 (prop. 2008/09:119 s. 99) framgår att de nya bestämmelserna i miljöbalken utgör en skärpning av kravet för att utvidga det område som

omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdens värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Enligt 24 § 6 punkten förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska remiss av förslag till beslut om utvidgning av strandskyddsområdet enligt 7 kap. 14 § miljöbalken ske under förutsättning av att beslutet gäller för en längre period än sex månader.

Allmänna överväganden

Länsstyrelsen har granskat strandområdena i sin helhet och bedömt i vilka områden:

- strandskyddet behöver utvidgas till 200 eller 300 meter,
- strandskyddet behöver utvidgas, men det finns en yttre gräns i form av bebyggelse, väg eller järnväg där en utvidgning av strandskyddet i området inom eller bakom etableringen inte bidrar till att säkerställa något av strandskyddets syften (alltså en utvidgning mellan 100 och 300 meter som begränsas av bebyggelse, väg eller järnväg),
- tidigare beslut om att upphäva generellt strandskyddsområde, inom 100 meter från strandlinjen, bör ligga kvar (områden som Länsstyrelsen bedömer fortfarande saknar värde för att tillgodose strandskyddets syften),
- tidigare beslut om att upphäva generellt strandskyddsområde bör upphävas (områden där Länsstyrelsen idag gör en annan bedömning av områdets värde för att tillgodose strandskyddets syften, bl.a. med hänsyn till det alltjämt ökande bebyggelsetrycket). I dessa områden kan strandskyddsområdet enligt detta beslut utökas eller minskas.

För att minska mängden framtida prövningar av dispenser framför allt för kommunerna har Länsstyrelsen även tagit ställning till områden som t.ex. etablerade tomter inom strandskyddsområdet. Länsstyrelsen har undantagit

dessa dels i de områden där generellt strandskydd återinträder genom att gamla gränser upphävs och dels där strandskydd införs genom beslut om utvidgning men bara i de fall då det får marginell påverkan på säkerställandet av strandskyddets syften.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Strandskyddet ska långsiktigt möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap. miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet längs kusten och kring de sjöar och vattendrag som haft utvidgat strandskydd enligt tidigare beslut. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterzonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv enligt 3 kap. eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap. miljöbalken på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker samt värdefulla odlingslandskap. Vad det gäller de kuststräckor, sjöar och vattendrag som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Stockholms Regionplane- och trafikkontor har gjort flera utredningar om hur man kan mäta kvaliteter i

friluftslivs- och rekreationsområden (bl.a. Regionplane- och trafikkontoret rapport "Nacka-Värmdökilen, Upplevelsevärden i Stockholmsregionens gröna kilar" 5:2004). Enligt dessa utredningar är det vanligaste önskemålet med att vistas i naturen att uppleva lugn och ro. Områdena ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs att avståndet till störande exploateringar är mellan 200 och 300 meter. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande strandnära områden med höga upplevelsevärden, utan påverkan från närliggande bebyggelse, omfattas av utvidgat strandskydd, så att de inte exploateras på ett sätt som hotar det långsiktiga säkerställandet av strandskyddets syften i dessa områden.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket att utnyttja kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreationsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid kuststräckor, sjöar och vattendrag med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till platser som utgör populära turistmål.

För såväl djurlivet som allmänhetens rekreationsupplevelser kan det även finnas stora värden i större områden med ett antal sjöar och/eller sjösystem som ligger tätt och där det finns möjlighet att röra sig fritt mellan sjöarna. Ett sådant område är Svartedalen. Svartedalen är ett stort sammanhängande skogs- och vildmarksområde med stora natur- och friluftsvärden. Området har bland annat stor betydelse för fågellivet, med arter som storlom, bivråk, fiskgjuse, järpe, tjäder, berguv, sparvuggla, pärluggla m.fl. Området utgör naturreservat och Natura 2000-område, och har pekats ut som riksintresse för både naturvärden och friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Det är av stor vikt att områdets orördhet, upplevelsevärden och värden för det rörliga friluftslivet värnas.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Länsstyrelsen ser därför sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

Kring vissa sjöar och vid vissa partier av kuststräckan är stränderna bitvis så flacka att marken där under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför är tidvis begränsad. Exploatering utanför hundrameterzonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat

strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Strandskyddets utformning

De tidigare strandskyddsgränserna i Stenungsunds kommun härstammade till stor del från 1975. I Länsstyrelsens beslut från den 24 juni 1999 genomfördes vissa ändringar av den ursprungliga gränsen, där gränsen bland annat bättre anpassades till befintliga bebyggelsegrupper med mera. Även områden inom det generella strandskyddet som antingen redan bebyggts eller i vissa fall som planerades bebyggas undantogs.

Strandskyddsgränserna utgjordes i detta beslut av beslutsgränser på kartor som har ritats in i skala 1:10 000. Detta innebär att strandskyddsgränserna inte alltid var utformade så att de fullt ut svarade mot syftet med en anpassad gräns. De i kartan tidigare fastlagda beslutsgränserna innebär även att gränserna inte förändras om strandlinjen försköts.

Det föreliggande beslutet innebär istället att strandskyddsgränsen som grundregel anges på ett fast avstånd, 100, 200 eller 300 meter, från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Resultatet blir en mer konsekvent strandskyddsgräns, som slår vakt om viktiga passager, och som stämmer överens med strandskyddets utformning i övriga delar av länet och landet. Kartorna som hör till detta beslut illustrerar strandskyddets utbredning i dagsläget, med utgångspunkt från den strandlinje som Länsstyrelsen bedömt gälla för normalt medelvattenstånd. De flesta av de anpassningar som gjorts i tidigare beslut, vad gäller bebyggelse, vägar med mera, finns dock kvar även om de har gjorts mer detaljerade. Även nya anpassningar har gjorts. I dessa specialfall fungerar gränsen även fortsättningsvis som fastlagd beslutsgräns. Där sådana anpassningar gjorts gäller redovisning i bilagda kartor, bilaga 1.1-1.28.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 meter bör dock kunna gälla vid kusten, stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar och vattendrag med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet, t.ex. fisk- och musselodlingar. Den typen av exploateringar hindrar allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet. De påverkar även strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med höga värden för strandskyddets syften ska omfattas av utvidgat strandskydd även ut över vattenområdet.

Länsstyrelsen anser att det i vissa fall är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper, större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar eller järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av utvidgat strandskydd. I områden med hög bebyggelsegrad och högt exploateringsstryck kan dock ett sådant område fungera som en grön kil för tillgänglighet och växt- och djurliv och därmed vara mycket värdefullt för strandskyddets syften. Därför måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

I särskilda fall finns det även inom det generella strandskyddet anledning att göra sådana anpassningar. Med anledning av närheten till vattnet och eventuellt tillkommande bebyggelses privatiserande effekt på kringliggande områden bör dock sådana anpassningar göras mycket restriktivt.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I kartorna som bifogas beslutet används en strandlinje från Lantmäteriets fastighetskartas marklinjeskikt från den 21 oktober 2010. Strandlinjen i det skiktet utgör Lantmäteriets tolkning av var strandlinjen går vid normalt medelvattenstånd. Denna tolkning av var strandlinjen går skiljer sig bitvis från den tolkning som gjordes i det gamla beslutet från 1999, det kan t.ex. bero på nya dämningssystem, annan mänsklig påverkan eller av naturliga processer som förnaansamling, d.v.s. att förmultnande växtdelar långsamt höjer botten, i flacka vassbevuxna strandområden.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljö kvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt detta beslut berör miljö målen:

- ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt,
- ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas.
- ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” som bland annat innebär att kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar, vattendrag och hav. Det kan även vara nödvändigt för att inte bryta mot en miljö kvalitetsnorm eller för att motverka att vattnet uppnår god ekologisk status.

Berörda områdens värden

Kuststräckan (bilaga 1.1-1.4, 1.8, 1.9, 1.14, 1.15, 1.19, 1.20, 1.23-1.25 och 1.28)

Allmän värdebeskrivning

Södra Bohusläns kust utgörs av ett naturskönt skärgårdslandskap med exponerad ytterskärgård och skyddad, ofta lummig, innerskärgård. I Stenungsund är kustlandskapet omväxlande och omfattar fjordsystem med stora djup, grunda öppna vikar, strandängar och exponerade öar. Strandområdena i kommunens norra del är mer kuperade medan landskapet är flackare söderut.

Kustzonen hyser de artrikaste havsmiljöerna i Sverige. Längs kuststräckan finns vidsträckta grundområden som är biologiskt högproduktiva och utgör uppväxtområden för många kommersiellt viktiga fiskarter. Havsstrandängar, våtmarkskomplex och skär är också viktiga miljöer för fågellivet, och området rymmer mycket höga ornitologiska värden. Den näringsrika fågelspillningen ger vidare förutsättningar för en frodig flora.

Landskapet i kustzonen är särpräglat och naturmiljön inrymmer en stor variation. Stora sammanhängande lövskogsområden utgör habitat för många rödlistade växter och djur. Bohusläns randlövskogar är en biotop med särskilt höga bevarandevärden. Kustnära brynmiljöer, med övergång från busksnår och krattskog i exponerade lägen, till den lummiga skogen i dalbottnarna är ovanligt artrika. Skogarna bildar långsmala stråk längs foten av de skarpa bergsbranterna. Denna biotop har stor betydelse för många insekts- och fågelarter.

Stenungsunds kustzon omfattas i sin helhet av särskilda geografiska bestämmelser enligt 4 kap. 4 § miljöbalken, där fritidsbebyggelse endast får komma till stånd i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse, i syfte att värna de höga natur- och kulturvärden som finns i området.

Bebyggelsegrad och exploateringstryck

Bohuskusten klassas som högexploaterad och enligt Statistiska centralbyrån har det strandnära byggandet vid Bohuskusten ökat under de senaste åren. Enligt rapporten *Exploatering i kustzonen 2013*, Rapportserie nr 2/2014 (Länsstyrelserna) har fastlandsstränderna i Stenungsunds kommun en exploateringsgrad på 47 % inom 100 meter strandzon och 51 % inom 300 meter strandzon. Redan idag är delar av kuststräckan exploaterad i så hög grad att allmänhetens tillgång till strandområden har begränsats. I vissa områden är det idag inte möjligt för allmänheten att ta sig fram till vattnet. Såväl växt- och djurliv som upplevelsevärden och övriga värden för besöksnäringen hotas av den ökande exploateringen och privatiseringen av strandområden. Enligt kommunens översiktsplan har befolkningstillväxten varit störst i de sydvästra delarna av kommunen.

Kommunen har en målsättning att åstadkomma en vandringsled utefter hela kustområdet, från norra kommungränsen till den södra.

Delområde I – Norra Stenungsundskusten med Askeröfjorden – värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning (Bilaga 1.19-20, 1.23-25 och 1.28)

Området sträcker sig från Hålan, vid gränsen till Uddevalla kommun i norr till Stenungsön, vid Stenungsunds tätort i söder. Strandområdena i denna del av kuststräckan är ofta kuperade och skogsklädda. I området finns höga natur- och kulturvärden, samt värden för det rörliga friluftslivet. Området nyttjas bl.a. för bad- och båtliv, fiske, vandring m.m. Vandringsleden Kuststigen Bohuslän går genom kommunens norra del och passerar Kolhättan över till Svanesund.

Området omfattas i sin helhet av riksintresse för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

Askeröfjorden och Halsefjorden ingår i det undersöknings- och skyddsområde som kallas ”8 fjordar”. Enligt projektrapporten finns förutsättningar för en uppseendeväckande hög biologisk produktion och mångfald i området. Ett omfattande skydd för fisket är ett resultat av projektet. Området från Halsefjorden upp genom Svanesund mot Silleviken är ett värdefullt område för fritidsfisket. Vid Hälledalen samt vid Tegelviken finns utlopp för vattendrag med förekomst av lax och havsöring.

Halsefjorden med strandområden har, tillsammans med Kalvöfjorden längre västerut, pekats ut som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området utgör även Natura 2000-område och ingår i riksintresseområde för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Området utgörs av ett inneslutet vattenområde med variationsrik strandlinje och är skonat från större mänskliga ingrepp. Området är också listat som Ramsarområde (internationellt skyddsvärt våtmarksområde) och är en av de värdefullaste lokalerna i länet för vadare och sjöfågel. Den kraftiga strömsättningen fördröjer isläggningsen i grundområdena och området ligger även utmed flyttningsleden för sjöfågel från mellersta Sverige mot Danmark.

Norra delen av Stenungsön ingår i kommunens kulturminnesvårdsprogram. Området utgörs av en särpräglad badortsmiljö med värdefulla byggnadsobjekt och trädgårdsanläggningar. Även del av Stora Askerön ingår i kulturminnesvårdsprogrammet. Området utgörs av ett välhållt kulturlandskap med intressant bebyggelse från olika tidsepoker.

Inom området finns ett flertal mindre områden med höga natur- och friluftsvärden utspridda. Värdefulla odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden finns på Stora Askerön samt vid Jordhammar vid Ödsmål. Strandängar och andra värdefulla betesmarker finns kring Tegelviken och Jordhammar. Värdefulla lövskogsområden finns vid Hälledalen, på Stora Askerön samt på Stenungsön.

Bebyggelsegraden i strandzonen är hög i området, och bebyggelsestrycket är fortsatt högt. I många områden finns samlad bebyggelse som sträcker sig hela vägen fram till vattnet.

Längs den aktuella kuststräckan finns endast ett större, sammanhängande oexploaterat område. Detta område utgörs av ett kuperat, skogsklätt höjdområde beläget vid Pålsviken i områdets norra del. Med hänsyn till den höga bebyggelsegraden i övrigt samt det fortsatt höga exploateringstrycket, är området mycket värdefullt med avseende på strandskyddets syften. Området omfattas i stor utsträckning av utvidgat strandskydd sedan tidigare.

Mindre strandområden, men ändå betydelsefulla som oexploaterade kilar och passager i den täta bebyggelsen, finns kring Hålan och Hällesdalen, kring Sundberget och strandområdena kring Röd ner mot Gamlebergsö, kring Tegelviken med Strandholmen ner mot Sandviken, kring Näs samt Galterön och Jordhammarsviken, på Stora Askerön samt i norra delen av Stenungsön.

Många av värdena som finns längs kusten är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande områden bevaras och ett maximalt utvidgat strandskydd på 300 meter är då motiverat.

I de områden där Länsstyrelsen i detta arbete konstaterat att ett utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften, anser Länsstyrelsen vidare att det finns skäl till att upphäva det tidigare beslutet från den 24 juni 1999, om beslutet i det aktuella området avsåg ett upphävande av generellt strandskydd. Detta för att strandskyddet i det aktuella området ska gälla utan avbrott från strandlinjen och in till angiven utvidgning.

Länsstyrelsen anser att det i vissa lägen krävs en justering av det generella strandskyddets utbredning så att det skyddar hela den yta som är allemansrättsligt tillgänglig. I de fall som här avses upphävs det gamla beslutet och strandskyddsområdet utvidgas fram till en befintlig bebyggelsegrupp eller väg, som är av sådan dignitet att området bakom den uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, enligt bifogade kartor.

I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här. I sådana områden är det lämpligt att använda bebyggelsegränsen som avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Även större vägar, som fungerar som en barriär i landskapet och gör det svårt att ta sig fram till vattnet, samt vissa verksamhetsområden, kan vara lämplig avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Länsstyrelsen har inom området anpassat det

utvidgade strandskyddet till befintlig bebyggelse, vägar och järnvägar, i enlighet med bilagda kartor, i de lägen då området bakom dessa etableringar inte behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

I vissa områden inom det generella strandskyddet, i anslutning till områden som sedan tidigare undantagits från strandskydd, är marken så exploaterad att strandskyddet helt förlorat sitt värde. Här anser Länsstyrelsen att det finns anledning att justera strandskyddsgränsen och upphäva begränsade delar av det generella strandskyddet i enlighet med bilagda kartor, då områdena uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att exploatering inom aktuell del av kusten, inom och utanför hundrameterzonen, medför negativ påverkan på växt- och djurlivet, upplevelsevärdena samt möjligheterna till rörligt friluftsliv i området. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i den aktuella kustzonen och bevara de områden som ännu inte har tagits i anspråk för bebyggelse.

*Delområde II – södra Stenungsundskusten med Hakefjorden –
värdebeskrivning och Länsstyrelsens bedömning
(bilaga 1.1-4, 1.8-9, 1.14-15 och 1.19-20)*

Området sträcker sig från Stenungsön, vid Stenungsunds tätort, i norr till Timmervik, vid gränsen till Kungälv i söder. Området är rikt och varierat med stora naturvärden samt stora värden för friluftslivet.

Området är en del i ett större kustområde om omfattas av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken samt särskilda geografiska bestämmelser enligt 4 kap 4 § miljöbalken. Kustzonen i södra Bohuslän, där området ingår, är ett av de mest besökta friluftsområdena i landet och är även betydelsefullt för internationell turism. Landskapet hyser stora skönhetsvärden och har goda förutsättningar för bad, båtsport, kanoting, fiske, klättring och andra typer av rörligt friluftsliv. Det finns även gott om anordningar för friluftsvksamhet, såsom småbåtshamnar, badplatser m.m.

Området Hakefjorden, Marstrandfjorden och Sälöfjorden har pekats ut som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Här finns stora sammanhängande lövskogsområden och välutvecklade betade strandängar, högproduktiva grundbottenområden och viktiga rast- och övervintringsområden för fågellivet. Den del av området som är beläget inom Stenungsunds kommun utgör även naturvårdsområde och natura 2000-område.

Sydvästra delen av Stenungsön utgör kommunalt naturreservat. Området har mycket höga värden för det rörliga friluftslivet samt bitvis höga naturvärden.

I söder ligger även naturreservatet Ramsön med Keholmen. Delar av Ramsön är även nationellt utpekade odlingslandskap. Området har mycket höga värden för det rörliga friluftslivet.

Området rymmer en kombination av naturtyper med högt bevarandevärde. De grunda havsområdena har en hög biologisk produktion och är mycket värdefulla som lek- och uppväxtområde för ett stort antal kommersiella fiskarter. På land övergår områdena dels till betade strandängar och dels till exponerat klipplandskap. Området är också viktigt som rastplats åt många flyttande vadare och sjöfågelarter samt utgör häcknings- och näringsplats för många andra fågelarter.

Flera områden längs kusträckan har pekats ut som värdefullt odlingslandskap med höga natur- och kulturvärden. Detta gäller strandområdena på fastlandet och på öarna kring Strandkärr, kring norra och södra Anrås, vid Kyrkeby kile och Källsby kile samt på Ramsön.

Bebyggelsegraden i strandzonen är hög i området och bebyggelsestrycket är fortsatt högt. I många områden finns samlad bebyggelse som sträcker sig hela vägen fram till vattnet.

Det finns en del större, sammanhängande, oexploaterade områden kvar som med hänsyn till den höga bebyggelsegraden i övrigt samt det fortsatt höga exploateringsstrycket, är mycket värdefulla med avseende på strandskyddets syften. Till dessa områden hör bl.a. Ramsön och Keholmen samt flera mindre öar i Hakefjorden. Dessa områden omfattas i stor utsträckning av utvidgat strandskydd sedan tidigare, och i vissa fall även av andra områdesskydd (dock inte med fullt ut samma skydd som strandskyddet innebär).

Mindre områden, men ändå betydelsefulla som oexploaterade kilar och passager i den täta bebyggelsen, finns i sydvästra delen av Stenungsön, vid Tollenäs, kring Ekekullen och Strandkärr, i anslutning till orten Höga, kring Norra och södra Anrås, kring Kyrkeby och Källsby kile samt vid Timmervik.

Många av värdena som finns längs kusten är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att större sammanhängande områden bevaras och ett maximalt utvidgat strandskydd på 300 meter är då motiverat.

I de områden där Länsstyrelsen i detta arbete konstaterat att ett utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften, anser Länsstyrelsen vidare att det finns skäl till att upphäva det tidigare beslutet från den 24 juni 1999, om beslutet i det aktuella området avsåg ett upphävande av generellt strandskydd. Detta för att strandskyddet i det

aktuella området ska gälla utan avbrott från strandlinjen och in till angiven utvidgning.

Länsstyrelsen anser att det i vissa lägen krävs en justering av det generella strandskyddets utbredning så att det skyddar hela den yta som är allemansrättsligt tillgänglig. I de fall som här avses upphävs det gamla beslutet och strandskyddsområdet utvidgas fram till en befintlig bebyggelsegrupp eller väg, som är av sådan dignitet att området bakom den uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, enligt bifogade kartor.

I områden med tät bebyggelse har strandskyddet ofta förlorat i värde till följd av bebyggelsen. Ett utvidgat strandskydd är sällan motiverat här. I sådana områden är det lämpligt att använda bebyggelsegränsen som avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Även större vägar, som fungerar som en barriär i landskapet och gör det svårt att ta sig fram till vattnet, samt vissa verksamhetsområden, kan vara lämplig avgränsning för det utvidgade strandskyddet. Länsstyrelsen har inom området anpassat det utvidgade strandskyddet till befintlig bebyggelse, vägar och järnvägar, i enlighet med bilagda kartor, i de lägen då området bakom dessa etableringar inte behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

I vissa områden inom det generella strandskyddet, i anslutning till områden som sedan tidigare undantagits från strandskydd, är marken så exploaterad att strandskyddet helt förlorat sitt värde. Här anser Länsstyrelsen att det finns anledning att justera strandskyddsgränsen och upphäva begränsade delar av det generella strandskyddet i enlighet med bilagda kartor, då områdena uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att exploatering inom aktuell del av kusten, inom och utanför hundrameterzonen, medför negativ påverkan på växt- och djurlivet, upplevelsevärdena samt möjligheterna till rörligt friluftsliv i området. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd upp till 300 meter är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i den aktuella kustzonen och bevara de områden som ännu inte har tagits i anspråk för bebyggelse.

Anråse å – nedströms golfbanan (bilaga 1.4, 1.9 och 1.10)

Värdebeskrivning

Anråse å mynnar ut söder om Stora Höga. Åns dalgång karaktäriseras av öppna och odlade dalgångar som övergår till flacka jordbruksområden med strandängar. Området är rikt på fornlämningar och kulturhistorisk bebyggelse och bildar ett välbevarat natur- och kulturlandskap med flera vackra hagmarker.

Vattendraget är ekologiskt särskilt känsligt och ett värdefullt lek- och uppväxtområde för havsöring och lax. Flodpärlmussla förekommer också. Grundområdena med anslutande strandängar är under vår och höst viktiga

rastplatser för flyttande vadare och sjöfågelarter såsom rödbena och ängspiplärka. I åsträckan häckar också hänsynskrävande fågelarter som strömstare, forsärla och mindre hackspett.

Anråse å är utpekad som värdefullt vatten av Naturvårdsverket och Fiskeriverket samt är av riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Stora delar av landskapet längs ån är utpekad som regionalt värdefullt odlingslandskap. Åmynningen ingår i Stenungsundskustens naturreservat och utgör Natura 2000-område enligt art- och habitatdirektivet, är av riksintresse för natur- och kulturmiljövården samt för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Länsstyrelsens bedömning

Anråse å med strandområden har höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter kring ån nedströms golfbanan är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Anråse å har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse samt väg 574 och 636, i enlighet med kartbilagorna 1.4, .9 och 1.10, då de etablerade tomterna och området bakom dessa samt områdena bakom vägarna saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

För Anråse å gäller vidare att i de områden där Länsstyrelsen i detta arbete konstaterat att ett utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften, anser Länsstyrelsen vidare att det finns skäl till att upphäva det tidigare beslutet från den 24 juni 1999, om beslutet i det aktuella området avsåg ett upphävande av generellt strandskydd. Detta för att strandskyddet i det aktuella området ska gälla utan avbrott från strandlinjen och in till angiven utvidgning.

Länsstyrelsen anser att det i vissa lägen vid Anråse å även krävs en justering av det generella strandskyddets utbredning så att det skyddar hela den yta som är allemansrättsligt tillgänglig. I de fall som här avses upphävs det gamla beslutet från den 24 juni 1999 och strandskyddsområdet utvidgas fram till befintlig bebyggelse.

I vissa områden inom det generella strandskyddet, i anslutning till områden som sedan tidigare undantagits från strandskydd, är marken så exploaterad att strandskyddet helt förlorat sitt värde. Länsstyrelsen att det vid Anråse å finns anledning att justera strandskyddsgränsen och upphäva begränsade delar av det generella strandskyddet för bebyggelse och etablerad tomter längs åstranden, samt bakom väg 636 i enlighet med kartbilaga 1.9 och 1.10, då området uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Sjöar inom området Svartedalen (bilaga 1.5-1.7, 1.11-1.13 och 1.16-1.18)

Värdebeskrivning

Svartedalen är ett av sydvästra Sveriges största sammanhängande skogs- och vildmarksområden. Området är mer än 3000 hektar stort, och berör kommunerna Kungälv, Stenungsund och Lilla Edet. Området är rikt på sjöar och våtmarker och rymmer mycket höga upplevelsevärden samt natur- och friluftsvärden. Svartedalen är också ett populärt utflyktsmål och i området finns ett flertal anläggningar för turism och friluftsliv. Bohusleden går igenom området.

Stora delar av området utgör naturreservat och Natura 2000-område, och hela området har pekats ut som riksintresse för både naturvården och friluftslivet enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Området har stor betydelse för fågellivet, med arter som storlom, bivråk, fiskgjuse, järpe, tjäder, berguv, sparvuggla, pärluggla med flera. Även det övriga djurlivet är rikt, med både lodjur och varg samt de rödlistade arterna hasselmus och hasselsnok. Även inom floran finns ett flertal rödlistade arter.

Sjöar inom området

I den del av området som är beläget i Stenungsunds kommun ligger sjöarna Rödvatten, Lysevatten, Gårdsjön, Stora och Lilla Hästevatten, Stora Holmevatten, Gaffeln, Lommersjön, Kvarnsjön (*S om Gårdsjön*), Måkevatten, Kroksjön, Mörtevatten (*Ö om St Bjurevatten*), Angersjön, Stora och Lilla Bjurevatten, Härsvatten, Stora Örevatten, Stora och Lilla Måkevattnet, Trollsåsvattnet, Långevatten, Högevatten, Kvarnsjön (*N om Långevatten*), Örevatten, Mörtevatten (*SO om Ucklum*), Valevattnet, Koltjärnen, Ålevatten (*vid Håltesjön*), Håltesjön, Nedre Långevatten, Lillevatten, Djupevatten, Svartsjön, Djupedalssjön, Rörsjön, Stora och Lilla Holmevatten, Bråvatten, Kråkevatten, Ålevatten (*vid Ranebo naturskogs NR*), Hållsdammen, Ormevatten, Småvatten, Hinnevatten, Munkevatten, Svärtevatten och Flesevatten.

Länsstyrelsens bedömning

Hela området, med sjöar och strandområden, har mycket höga värden för såväl allmänhetens friluftsliv som för växt- och djurlivet och bör skyddas mot olika former av exploatering och ingrepp som kan påverka miljön och upplevelsevärdena. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd på 200 meter är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

För Lysevattnet, Håltesjön, Lillevatten, Kvarnsjön (*S om Gårdsjön*) Valevattnet, Ålevatten (*vid Håltesjön*) och Nedre Långevatten har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse och vägar, i enlighet med bilagda kartor, då området bakom dessa

etableringar saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Länsstyrelsen anser att det i vissa lägen vid Lysevatten, Håltjesjön, Lillevatten och Nedre Långevatten krävs en justering av det generella strandskyddets utbredning så att det skyddar hela den yta som är allemansrättsligt tillgänglig. I de fall som här avses upphävs det gamla beslutet och strandskyddsområdet utvidgas fram till en befintlig bebyggelsegrupp eller väg, som är av sådan dignitet att området bakom den uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, enligt bifogade kartor.

För Lysevatten, Håltjesjön, Lillevatten, Kvarnsjön (*S om Gårdsjön*), Valevattnet, Ålevatten (*vid Håltjesjön*), Rödvatten, Gårdsjön, Måkevatten, Stora Bjurevatten, Härsvatten, Stora Örevatten, Trollsåsvattnet, Mörtevatten (*SO om Ucklum*), Koltjärnen, Djupedalssjön, Svartsjön, Hinnevatten, Flesevatten och Nedre Långevatten gäller att i de områden där Länsstyrelsen i detta arbete konstaterat att ett utvidgat strandskydd behövs för att säkerställa strandskyddets syften, anser Länsstyrelsen vidare att det finns skäl till att upphäva det tidigare beslutet från den 24 juni 1999, om beslutet i det aktuella området avsåg ett upphävande av generellt strandskydd. Detta för att strandskyddet i det aktuella området ska gälla utan avbrott från strandlinjen och in till angiven utvidgning.

För sjöarna Stora och Lilla Hästevatten, Stora Holmevatten, Gaffeln, Lommersjön, Kvarnsjön (*N om Långevatten*), Kroksjön, Mörtevatten (*Ö om St Bjurevatten*), Angersjön, Lilla Bjurevatten, Stora och Lilla Måkevattnet, Långevatten, Högevatten, Örevatten, Ålevatten (*vid Ranebo naturskogs NR*), Djupevatten, Rörsjön, Stora och Lilla Holmevatten, Bråvatten, Kråkevatten, Hållsdammen, Ormevatten, Småvatten, Munkevatten och Svärtevatten har inga anpassningar av det utvidgade strandskyddet gjorts. Det generella strandskyddet kring dessa sjöar påverkas inte av detta beslut.

Stora Hällungen (bilaga 1.21, 1.22, 1.26 och 1.27)

Värdebeskrivning

Sjön Stora Hällungen är belägen i kommunens norra del, en bit nordost om Stenungsunds tätort. Sjön avvattnas genom Bratteforsån, som mynnar i Ljungskile. Ån är en av länets bästa reproduktionsåar för öring, och här finns även bestånd av flodpärlmussla. Vattenkvaliteten i sjön Stora Hällungen är av stor betydelse för Bratteforsåns värde som reproduktionsområde.

Både sjön med strandområden och ravinlandskapet kring Bratteforsån har höga värden för fågellivet. Berget Börs flåg vid sjöns västra strand omfattas av naturreservat samt fågelskyddsområde. Berget har en av länets brantaste och högsta klippväggar, och är ett vackert utflyktsmål med möjlighet till vida utblickar över sjön. Berget har mycket stort värde som häckningslokal för fågellivet.

Hela sjön med strandområden har, tillsammans med Bratteforsån, pekats ut som riksintresse för naturvård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Vattendragen har även pekats ut som nationellt värdefulla vatten för fiske. Stora Hällungen utgör också vattentäkt.

Länsstyrelsens bedömning

Stora Hällungen med strandområden har höga värden såväl för växt- och djurlivet som för friluftslivet. Sjön utgör ett ekologiskt känsligt område. De hotade arterna i närområdet är beroende av att vattenkvaliteten i sjön är fortsatt god. Det är av stor vikt att nya exploateringar i området, med följderna att utsläppen till sjön ökar och påverkar sjöns höga värden för växt- och djurlivet, förhindras. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 meter är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Vid norra delen av sjöns östra strand, mellan Oskarshem och reningsverket i sjöns norra del, ligger dock den gamla avgränsningen från tidigare beslut kvar i nästan hela sträckan.

Länsstyrelsen anser att det i vissa lägen vid Stora Hällungen krävs en justering av det generella strandskyddets utbredning så att det skyddar hela den yta som är allemansrättsligt tillgänglig. I de fall som här avses upphävs det gamla beslutet och strandskyddsområdet utvidgas fram till en befintlig bebyggelsegrupp eller väg, som är av sådan dignitet att området bakom den uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften, enligt bifogade kartor.

För Stora Hällungen har Länsstyrelsen bedömt att det är lämpligt att anpassa det utvidgade strandskyddsområdets utbredning med anledning av befintlig bebyggelse med tillhörande tomter, i enlighet med bilagda kartor, då området bakom dessa etableringar saknar betydelse för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Bemötande av inkomna yttranden

De allra flesta sjöar och vattendrag som omfattas av strandskydd i länet har generellt strandskydd om 100 meter. Utvidgat strandskydd gäller bara i områden som är extra skyddsvärda med hänsyn till strandskyddets syften. De nya besluten om utvidgat strandskydd medför generellt att strandskyddet längs den högexploaterade Bohuskusten utökas och strandskyddet i inlandet minskas. Att minska strandskyddet till 100 meter överallt skulle dock innebära en kraftig nybyggnation i många områden, och en fragmentering av strandområdena, med följderna att allmänhetens tillgång till strandområdena generellt skulle minska samt att förhållandena för växt- och djurliv skulle försämrats. Anledningen till att Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd behövs vid Stenungsunds kuststräcka samt vid några av Stenungsunds insjöar och vattendrag är att områdena är mycket värdefulla med avseende på strandskyddets syften, d.v.s. rörligt friluftsliv

samt växt- och djurliv. Den vackra och tillgängliga naturen är en av kommunens största tillgångar, både för de som bor här och för de som kommer som turister. En förutsättning för detta är dock att det enskilda intresset av att bebygga mark måste stå tillbaka för det allmänna intresset av långsiktigt tillgängliga strandområden för allmänhet och för växt- och djurliv.

Länsstyrelsens generella princip är att inte göra justeringar för kommande bebyggelse. Det finns många motstående intressen i kustområdet och det är viktigt att man långsiktigt hushållar med denna unika markresurs. Frågan får istället hanteras i en detaljplaneprocess då en vägning görs mellan strandskyddets värden å ena sidan, och exempelvis allmänhetens nytta av en exploatering för infrastruktur, nya bostäder, en småbåtshamn etc. å andra sidan. På så sätt kan ny exploatering komma till på de platser där de gör mest nytta och minst skada. Att mark- och vattenområden i så attraktiva lägen nära vattnet är oskyddade innebär en risk för att marken exploateras på ett sätt som på längre sikt förstör områdets värden för strandskyddet. Länsstyrelsen vill dock särskilt poängtera att det nya strandskyddet inte ska betraktas som ett hinder för utveckling i kommunen, tvärtom är det en förutsättning för en utveckling som är långsiktigt hållbar. Även fortsättningsvis finns det möjlighet till dispens från förbudet för exempelvis komplementbyggnader alternativt att strandskyddet upphävs i samband med ett detaljplanearbete för exempelvis infrastrukturprojekt, tätortsutveckling eller turismsatsningar.

Vad gäller strandskyddsområden mellan insjöar som tidigare varit sammanhänganden har Länsstyrelsen gjort bedömningen att det nu beslutade strandskyddet är tillräckligt för att långsiktigt säkra strandskyddets syften i de aktuella områdena. Risken att områdena exploateras bedöms vara liten, även om strandskyddet minskas.

Länsstyrelsen delar Bohusläns museums åsikt att det i många fall finns en nära koppling mellan kulturmiljövård, naturvård och friluftsliv. Länsstyrelsen anser dock att kulturmiljöperspektivet har vägts in i tillräcklig omfattning i bedömningarna.

När det är så stort antal markägare, och andra rättighetshavare, som berörs använder Länsstyrelsen kungörelsedelgivning, d.v.s. annonserar i tidningar om att ett nytt förslag finns och att allmänheten får yttra sig över detta. Länsstyrelsen i Västra Götalands län, såväl som länsstyrelserna i flera andra län, har i strandskyddsöversynen använt sig av de bestämmelser som finns i förordningen (1998:1252) om områdesskydd samt delgivningslagen som gäller för delgivning av den här typen av förslag till beslut. Att hitta och meddela alla sakägare personligen har tyvärr inte varit praktiskt möjligt i projektet. En nekad strandskyddsdispens ger ingen omedelbar rätt till ersättning för markägaren. Om pågående markanvändning avsevärt försvåras ska markägaren, enligt bestämmelserna om egendomsskydd i 2 kap. 15 § regeringsformen, tillförsäkras ersättning. Byggnader,

anläggningar, anordningar och åtgärder som behövs för de areella näringarna är undantagna från förbuden i strandskyddet. Avsikten med det undantaget är att strandskyddet inte ska inkräkta på egendomsskyddet genom att förhindra pågående markanvändning. Anledningen till att vi i Sverige, till skillnad från många andra länder i Europa, har strandområden som fortfarande är tillgängliga för allmänhet och växter och djur är att de allmänna intressen som strandskyddet företräder tillåts väga mycket tungt, så tungt att det i många fall överväger det enskilda intresset att bebygga marken.

Strandskydd är ett övergripande skydd som måste ses i ett större geografiskt perspektiv samt i ett längre tidsperspektiv. Många av värdena som finns längs kusten är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet. Länsstyrelsen anser med hänsyn till detta att detaljerade beskrivningar av varje fastighet för sig inte är relevant för bedömningen. I Naturvårdsverkets riktlinjer om utvidgat strandskydd (Handbok 2010:4) anges, angående frågan om storleken på områden med utvidgat skydd, att det är områdets värden och motiv som avgör dess storlek. Det är möjligt att ta ett beslut om utvidgning av strandskyddet i en hel kommun förutsatt att de olika områdena är beskrivna och motiverade.

P-platser, hamnområden och bryggor är områden som idag är tillgängliga för allmänheten. Om strandskyddet tas bort i dessa områden finns risk att de bebyggs eller på annat sätt privatiseras så att allmänheten inte längre har tillträde. Strandskydd hindrar inte normalt användande samt underhåll av anläggningarna.

Vad gäller frågan om strandskyddets försvårande för jordbruket vill Länsstyrelsen påpeka att strandskydd inte syftar till att hindra pågående markanvändning. Strandskydd är ett förbud mot nya byggnader och anläggningar samt större åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för växter och djur. Normalt underhåll och skötsel av mark och byggnader/anläggningar kan dock fortsätta som tidigare. De undantag som finns i 7 kap. 16 § miljöbalken, samt den praxis som utvecklats, kan Länsstyrelsen inte ändra på i detta beslut.

Anledningen till att inte samtliga bostadstomter generellt undantas från strandskydd, trots att de i sin helhet utgör hemfridszon, är att nytillkommande bebyggelse som placeras i utkanten av hemfridszonen riskerar att utvidga denna ytterligare, vilket på sikt leder till att strandskyddets syften urholkas.

Intresseprövning

De utvidgningar av strandskyddsområden som detta beslut avser, omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få,

mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är enligt Länsstyrelsens bedömning nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark- och vatten. Anpassningar av strandskyddsgränsen har dock gjorts för befintliga bebyggelsegrupper, vägar med mera där de värden strandskyddet syftar till att skydda redan har förlorat i betydelse. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandena inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med ett antal andra kommunvisa beslut, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Göteborgs-Posten och Lokaltidningen Stenungsund.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär O4.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat och landskapsarkitekt John Dagobert har varit föredragande. I ärendets handläggning har även naturvårdsdirektör Sven Swedberg och länsjurist Anna Roslund, rättsenheten, deltagit.

Lisbeth Schultze

John Dagobert

Upplysningar

Detta beslut påverkar inte tidigare beslut om upphävande av strandskydd som fattats i samband med fastställelse eller antagande av detaljplaner eller områdesbestämmelser. Det påverkar inte heller de områden som var planlagda då strandskydd infördes den 1 juli 1975, som enligt 10 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken ska vara undantagna från strandskydd så länge inte annat bestäms. Så länge området är planlagt är alltså strandskyddet upphävt.

I de planområden där det tidigare har bestämts att utvidgat strandskydd ska råda intill en viss gräns gäller utvidgning av strandskydd enligt kartor till detta beslut. Däremot medför detta beslut inte att strandskydd läggs på inom planer från före 1 juli 1975 som hittills inte berörts av strandskydd.

Strandskydd inträder enligt 10 a § lagen om införande av miljöbalken, då en generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts med en ny detaljplan. Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

För områden där strandskyddet upphävts vid planläggning anges det i 7 kap. 18 g § miljöbalken att strandskydd återinträder om en detaljplan eller områdesbestämmelser upphävs eller ersätts med en ny detaljplan.

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Strandskyddet innebär bland annat förbud mot nybyggnation och gäller vid sidan av plan- och bygglagen. Beslutet innebär i vissa områden att strandskydd införs där strandskydd tidigare inte gällt. För att utnyttja ett gällande bygglov behövs då även dispens från strandskyddet.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt. Den som har för avsikt att vidta åtgärder inom strandskyddat område och därför planerar att söka dispens för det, kan även behöva tillstånd enligt andra bestämmelser.